در خانوادههای غیرهستهای، یعنے

خانهُهایی که در آن، زن با ُخانواده شـــوهر خود زندگی می کند، گروه خویشاوندی غالبا شامل

مروس و داماد جــوان، پدر و مادر داماد، برادر ها

و گاه خُواهران و همسران برادران ازدواج کرده می شود و گاهی اوقات ممکن است پدربزرگ،

مادربزرگ، خاله، عمـه، دایی یا عمـو در این گروه خویشاوندی باشند. در این خانواده، غالبا

مادرشوهراز احترام واقتدار خاصى برخوردار است. از پسسر و عروس اوانتظار می رود که به او احترام بگذار ندو تابع محض اوباشند. در این نوع خانواده، مسائل مالی بیشتر توسط

مادرشوهر مديريت واداره مىشود.اعضاى اين

خاتواده معمولاار تباطز يادى باهم دارند عروس

. می کند و از او انتظار مسی رود تمام تعهداتی را که در سنت است، نسبت به افراد خانواده شوهر

خودبجا آورد ولى مسائل هميشه به اين راحتي

پیش نمی رود. مشاجره بین همسران دو برادریا بین مادر شوهر و عروس بسیار رایج است نقش

دیگری که از آن می توان در خانواده پاکستانی نام برد، نقش مادری زنان است. بهدنیا آوردن کودک در پاکستان یک نعمت

محسوب می شود و فرزند نداشتن، همدردی دیگران را به همراه دارد و از آن جا که نقش

مادر از ُنظرُ دینی ارزش بُسَیار والایسی دارد، احترام به مسادر در جامعه پاکسستان بهخوبی

عایت میشود. یک زن پاکستانی هنوز ۷تا ۸

رُّ " " به کنیا می آورد ولی اکثر زنان عقیده دارند خانواده خوب و شایسته بین ۴ تا ۵ فرزند دارد

امابیشــتر زنان حاضر نیستند که از روشهای

پیشگیری از بار داری استفاده کنند و مهم ترین

ک خانواده ار تباط زیادی برقرار

مراسمازدواج وارتباط جغرافيايي درپاكستان

پ سستان،استان سر حدشمالی، پنجابوسند. زنــان در هر کــدام از ایــن ۴ ایالــت الگوهــای

مراسمازدواجدربلوچستان

- خواستگاری: در اصطلاح مردم این استان اخطبه: خوانده می شـود. در بعضی از شـهرها و روستاهای ایالت بلوچستان، خواستگاری از دختر در دوران کودکی صورت می گیرد. خانواده پس بکی، دو دست لباس نو بههمراه وسایل دیگر به تگان را دعوت کرده و در حضور آنان مسألهخواستگاریمطرحَمیشود.

- تهیه رختخــواب و چادر و بــردن آن به منزل عروس: دو، سه روز قبل از از دواج، مادر داماد همراه جمعی از زنان آشنا و اقوام، رختخواب و چادری را . که تهیه کرده به منزل عروس می برد. مادر داماد و خواهران با خواندن و پایکویی وارد اتاقی که عروس در اُن نشسته است، می شـوند و چادر را که مادر داماد تهیه کرده روی سر او می گیرند و به دختر در حالی که روی رختخواب مادر داماد نشسته یک نوع غذابهنام أماليده امى دهند.

، .. ی عنابندان:اینرسممعمولادرروزاجرامیشود. اگــر مادر عــروس مذهبـــی و باحجاب باشـــد در گوشهای نشسته و رسم حنابندان را نظاره می کنند. زن مسنی به دست عروس حنامی مالدو پیرمردی يز مسئول ماليدن حنابه دست داماداست

نیز مسئول مانیدن حنابه دست داند. -نکاح: در اسـتان بلوچسـتان یک روز قبل از مراسم عروسی، خطبه عقدجاری می شود. مرسمها مروسی، حصب عدد بدری سی سود. -حـق مهر: تعیین میــزان حق مهــر در نقاط مختلف استان بلوچستان متفاوت است. بااین حق، مهربراساسسنتجاریهخانوادههاتعیینمیشود. مثلااگر حق مهـر مادر عروس هزار روپیه باشــد مهریه عروس نیز به همان اندازه تعیین می شود. مهریه عروس نیز به همان اندازه تعیین می شود. - شیر و شکر دادن به داماد و «دگ تلنگ»: بعداز خوانده شدن خطبه نکاح، دو نفر از منسوبین داماد

ويُ را تانزديك حجله همراهي مي كنند. قبل از . وارد شدن به اتاق، مادر و خواهران عروس به داماد

یُک لیوان شیر وشکر می دهند. به دنبال خوراندن شیر و شکر به عروس و داماد، عے وس و داماد در ححلہ مقابل ہے قرار گرفتہ و سروس و ۱۳۰۰ می خوانند. در این رســـم که ∗آرسی به اتفاق قر آن میخوانند. در این رســـم که ∗آرسی مصحف؛ نام دارد، در بین آنها آینهای قرار دارد که ازطریق آن صورت همدیگررارویت می کنند. داماد پیش از آن که در آینه نگاه کند، آیات سوره اخلاص ا قرائت می کند و این سوره نشانه مهر و محبت ر ر ب کی کردی است. پس از آن زن سالخوردهای سر داماد و عروس را به هم می زند که این رسم در بین مردم محل به

اولین قانسون طلاق در پاکسستان سسال ۱۹۵۹

حتعنوان قانون خانوادههای مسلمان نوشته شد. در این قانون حقوق زنان و مردان برابر نبود و اجازه چندهمسری به مردان داده شده بود. در کشور پاکستان درخواست طلاق برای زن با مشکلات

پ زیادی روبهروست و تنها تحت شرایط خاصی قابل پیگیریاست کهشامل این مواردمی شود:

. نهباً ایران -۱ - در صورتی که محل زندگی شــوهر برای یک دوره ۴ساله نامشخص باشد؛

رر ۲-شـوهر بــرای یک دوره ۲ ســاله بــه زن خود رسیدگی نکند یانتواندنفقه به او پر داخت کند؛

۱-مردهمسـر دیگری گرفته باشد. هرچند این مرد سیسسر می بری عرصه بیست. مر حق برای او محفوظ است، مرد نتوانسته باشد شروط قانون خانوادههای مسلمان را به اجرا بگذارد؛

۴-شــوُهر حکـــم محکومیـــت زندان ۷ســـاله یا طولاتی تر داشته باشد؛

سومی روست بست. ۵-شوهر بدون دلیل محکمه پسند، در طول یک دوره ۳ساله نتواندوظایف زناشویی خودراانجام دهد؛

۶-شوهر در زمان از دواج از نظر جنسی ناتوان باشد

و در ادامه نیز در همین وضع بماند؛ ۷ – شــوهر برای یک دوره ۲ ســاله دیوانه یا دچار

که کودکان از ارزش که کودکان از ارزش

زیادی برخوردارند، بچه به دنیا آوردن، بهویژه فرزند پسر به عنوان عاملی مهم بسرای زن بالغ

متأهل درنظر گرفتهمی شود.عقیم بودن بدبختے

بزرگی محسوب میشود و در بســیاری از موارد، دلیل طلاق دادن زن یا ازدواج مجدد مردها بوده

فرزند مطلوب در یک خانواده ۴ فرزند است.

فاُصُله ظاهري بينٌ وضع موجود وايدهال نشان

می دهد که زوجها در سطح متوسط بیش از حد

دلخواهشان بچهدار می شوند و این درنهایت به مخاطره سلامت زنان می انجامد.

رهد برده اخیر شده است. بدین منظور پاکستان در دهه اخیر شده است. بدین منظور

، شد بسیار جمعیت باعث نگرانسی دولت

جذام يابيمارى هاى مقاربتى وخيم شده باشد؛ رے بر رہی و سیم سدہ بسند؛ ۸-زن به اَجبار پدریا وصی خود پیش از ۱۵ سالگی ازدواج کردہ باشد که این عمل باعث بی اعتبار شدن

تشمريفات لازم ازخانواده بمدر خداحافظى كرده و شب عروسی در منزل پدر عروس به سر می برد. مدت اقامت وی ۳ روز طول خواهد کشید. پس از آن به منزل پدر برمی گردد و روز چهارم که داماد به اتفاق عروس قصد رفتن به منزل پدري را دارد، خانواده عروس از اقوام و بستگان دعوت می کنند تا

مراسماز دواج دراستان سرحدشمالی در این ایالت به مراسم خواستگاری و حنابندان ش از سایر رسومات اهمیت داده می شود. هنگامی که در خانوادهای دختری بهدنیا می آید، اعضای خانواده مغموم می شــوند و دلیل این امر در مشکلات عدیدهای اســت که در آینده دختر، . ،خصــوص در امــر ازدواج بــا آن روبهرو اســ . سنگینی مخارج عروسی و تهیه و خریدن وسایل جهیزیه برای دختر، عوامل مشتر کی هستند که جهبریه برای دختر، عوامل مستر کی هستند که در بوجود آمندن پیچوخیهای مراسیم از دوای نقش مهمی دارند از دواچهای خویشاوندی که راه خواستگاری را بر عدای از والدین جوانان سد می کند نیز عامل دیگری است که به مشکلات می کند نیز عامل دیگری است که به مشکلات

سی عدا دیو سفس بایدری سست به سست بر پیوند زناشویی بین مردم استان سرحد می افزاید مردم ایالت «سرحد شمالی» از دواج مبتنی بر عشق راقبیج دانسته و به شدت با آن مخالفند. ر سیبی دست و به سست برای دست. - خواستگاری: در ایالت سـرحد، زنان مسـن مسئولیت خواســتگاری دختر رامتقبل می شوند.

خواستگاری با هدیه صندوقی میوه (میوهفصل) از طرفخانواده پسر به خانواده دختر صورت می گیرد. مردم ایالت سے حد بدون استثنا، طول دادن و به نعُويقَ انداختن پُاسخ صُريحٍ و مثبت واُلدين دُخُ به خانواده پسر , اوقار و حفظ آبر وی دختر مے , دانند

رخصت گرفتــن دامــاد: داماد پــس رسم هدیه: پس از خواستگاری، تا هنگام عروسی بیت خانوادهٔ های داماد و عروس بهمناسبتهای مختلف هدایای فراوانی رد و بدل

وىھديەمىشود. دامادُ انجام مُی شُود. داماد رُا روی تَخْتَی مُی نَهْ

- خواستگاری: هُرگاه دو زن از خانواد

می اندازند. یکی از آنها کوزهای پــراز آب کرده و با مقداری «ســدر» و ماست مخلوط می کند، سپس

طالبند كهبادختر چنين خانوادهاى إزدواج كنند فامیل باردار باشند، بزرگان تصمیم می گیرند که پس از تولد فرزندان و رسیدن به سن بلوغ آنها را بهعقدهم در آورند. در صورتی که در خانوادهای پسر و در خانواده دیگر دختر متولد شود، والدین تصمی بوُدرا عُملی می کننــُد. عُروسُ و دُامــاد تا موقع

. براسیم مایان: این رسیم در اصطــلاح مردم «بتیک» نام دارد. لباس مخصوصی مرکب از ۳رنگ قرمز و سببز و رنگ شاد دیگری برای عروس تهیه

ى كُنُندو هُمُراُه بالوازم ووسايل زينتى دُيگرى به وروی سےرش چےادر پے زرق و بےرق قرمزرنگی

دامادراباآنغسل میدهند. ایالت پنجاب ومراسم از دواج

ایات پیجبوهرسهبریوایی -انتخاب: از آنجایی کـه رنگ چهره دختران شـهرهای جنوبی ایالت پنجاب به علت گرمی هوای تابستان تیره است،لذااز زیبایی و جذابیت رای . خاصی که مور دپسند مادر شوهر باشد بر خوردار نیســـتند. به همین دلیل با مشــکل «نرفتن به خانه بخت» روبه رو هستند. در این ایالت هرچه خانواده دختر تروتمندتر باشد، جوانان بينا

عروسے همدیگر المے بینند

قانون طلاق در پاکستان

۔ ۔ - تھدیــدزن یــابدرفتــاریشــوھر،حتیاگر این بدر فتاری به صدمه جسمی زن منجر نشه نرصورتی که شوهر در همکاری با زنان فاسد، بدنامی به بار بیاورد،زن خودراً به بی بندوباری بکشاند،اموال تورهای مذهبی اش شـود و در صورت داشتن

بیش از یک همسر نتواند براساس دستور های قرآن ... برابری را میان آنها برقرار سازد. البته براساس همین قانون،مردمى تواند درمدت كوتاهى زن خودراطلاق دهد،اماباشرایطزیر: هر مردی به آسانی این توانایی را دارد که زن خود را طلاق بدهد. او باید به طور مکتوب این مسأله را به اطلاع رئیس دادگاه برساند و یک کپی از دستور طلاق نیز برای زن فرستاده خواهد شد. البته برای این کار

مردبه هر شکلی، حتی شفاهی، میل خودرابیان کند

ی هر کسی مانع بندیک این قانون شود، ممکن است با حکمزندان یک ساله یا جریمه نقدی به مبلغ ۵هزار وپیه یاهر دوی اینهاروبهروشود؛ اگر زن حامله باشد، طلاق ۹۰ روز پس از بیان آن از

- مهریه: والدین سعی می کنند که اصول اسلام را در چنین مواقعی بیشتر مراعات کنند و

سایر اُداب و رسوم ازدواج در این منطقه با کمی تغییر در این استان نیز صورت می گیرد.

در آیالت سند، اغلب مردم این آیالت ازدواج «غیرفامیلی» را عیب میدانند و استحکام

پیوند زناشــویی را در ازدواجهای خویشاوندی

بلتستان و گلکیت و رسم از دواج

در این منطقه مراسم ازدواج از فرهنگ اسلام و ایسران تاثیر پذیرفته و مردم آداب و رسسوم

ازدواج و زناشویی را براساس احکام اُسلام برگزار می کنند و حتی مردم بعضی از مناطق

گُوشُ دادن به نوارهای موسیقی و آوازهخوانی و

رقص و پایکوبی را جایز نمی دانند. - خواستگاری: برخسلاف سیایر مناطیق

پاکستان، در بلتسستان، دختر و پسر می توانند با میل و علاقه خود و با رضایت والدین از دواج کننسد، به خصوص این که اجبار کردن دختر

به ازدواجهای ناخُواسته را خلاف شرع و عرف

ی لازم به ذکر است در این منطقه چون مناطق

دیگر پاکستان املاک و دارایی پسر و دختر نیز

حایز اهمیت است و برای حفظ اموال خانواده

امری مهم به حساب می آید. - مراسم سـوگند بزرگ: مراسم خواستگاری

به زبان «بلتی» «کهه می تهل» نام دارد. یعنی «به کسی دیگر قول نمی دهم». مرحله خواستگاری

زدواچ، مراســـم دیگری برگزار میشــود که به اسوگند بزرگ، معروف است

وگند کوچک مینامند. پس از آن در ایام

سوى شوهر انجام مے شود؛

او را دوست ندارد و زندگی با او توأم با شُادی و تَفاهم نیست، درخواست طلاق کند اگر از نظر قانونی ایرادی بر شوهر نتوان گذاشت، زن باید اموالی را که از شــوهر خُود گرفته اســت به اُو پس دهدُ و به طور معمول این شامل همه اموال می شود، اما قاضی شاید

مجبور نیست جهیزیه وسایر اموال را در صورت طلاق با دلایل محکمه پسند بازیس دهد. علاومبر این، زن می تواند در خواست دریافت اجناس جهیزیه خود و

سوی سومر اعباسی سود. در طــول ۳۰ روز از اظهــار طلاق شــوهر ، دادگاه خانواده می تواند شور ایی تشکیل دهد که هدف آن برقراری آشتی بین دوطرف باشد. البته جداز این موارد، زن حق دارد از همسری که

دراین باره تصمیم متفاوتی نگیرد. براساس آخرین حکم دادگاه عالی پاکستان، زن

بهداشت خانواده

معرفی روشهای جلوگیری از بارداری برای

ر----تشکیل کلینیکبرایانجاماینروشها

آمار نشان می دهد که میزان مرگ ومیر زنان در ۱۵ تا ۳۹ سالگی از میزان مرگومیر مردان در این سن بیشتر است. بعداز ۴۰ سالگی میزان مرگومیر مسردان از زنان بیشتر می شسود. در پاکستان مرگ هنگام زایمان بسیار زیاد است

برنامــه عملی برای پاییــن آوردن درصد رشــد جمعیت ارایه شد که زنان متأهل هدف این برنامه و میزان مرگومیر و بیماری در ارتباط با دوران بارداری وزایمان روزبه روزبیشتر می شود. قابل دسترس بودن پزشک زن در کشوری مانند پاکستان که زنان ترجیح می دهند بیشتر

نزدپزشکزن,بروند،بسیارمهماست.در پاکستان اکثرزایمانهابهضرورت،درخانهصورتمی گیرد و چُون توسط قابلُهُ ها انجام مي شُـود به دليل ولـــى از اين برنامه ها اســـتقبال زيادى به عمل تی نبودن و عدم|ستفاده از آنتیبیوتیک و

راههای دیگر جلوگیری از عفونت، بسیاری موارد هبیماریحادعفُونیمیانجامد به غیراز خطراتی کهزنان درنتیجهزایمانهایی ب حیرار حسوسی تهرس درسیجه رایمانهایی که توسط افراد ناآزموده در خانه صورت می گیرد با آنها روبه رو هســـتند، خطر دیگری که سلامت

زن های پاکستانی را تهدیدمی کند، کور تاژ اجباری است. کور تاژ در پاکستان غیر قانونی است، ولی در بخش های عمومی، این قانون بیشـــتر از بخشهای خصوصی رعایت میشود، ر کی د ... زیرازنهایی کـه این عمل را در بخش خصوصی اتجام می دهند بیشتر قادر به پر داخت هزینه زیاد پزشک هستند. برای کورتاژ، زنان فقط هنگامی به بیمارستان می روند که برای آنها مشکلی پیش مى آيدولى اگربرايشان مسأله اى پيش نيايدهر گز

ی بیوری طریزیست ههبهبیمارستان نمی گذارند. کمبود آهن بین زنان پاکستانی بسیار رایج و شایع است و با در نظر گرفتن نوع تغذیه زن پاکستانی وفشارهای زندگی، جای تعجب نیست پ که می بینیم زنان بیشتر با بیماری های عصبی روبه روهستند.

است. در پاکستان امروزی، اگرچه سن از دواج و تشـکیل خانواده، چه بُرای زنان و چه مُردان، کمی افزایش یافته اســت، اما ســنن و رسوم افزایش یافته است، اما سنن و رسوم توپا گیر که تلفیقی از آداب و رسوم و باورهای ٌهندی با فرهنگ پاکستان است، هنوز ٌ دستو پاگیر ومسأله ساز است.

زندرخانواده ياكستاني

در حُالَـــی که مدارک نُشــان می دهد ســن ازدواج در پاکســتان افزایش یافته است، اکثر ازدواجها هنوز در سنین جوانی انجام می گیرد. طلاق اگرچه از نظر دینی مجاز است ولی امری شرمآور محسوب می شهود، بنابراین به ندرت ر ارر انجام می شود. به زن اجازه داده شده اگر دلیل عادلانهای دارد طلاق بگیــرد ولی درواقع زنان

کمتراین کارراانجامهی دهند. کمتراین کارراانجامهی دهند. ازدواج مجدد ببودها و مطلقه ها اگرچه در اسلام آزاد است، ولی در پاکستان به ندرت صورت می گیرد لکن ازدواج مجدد مردان بى ھمسر بيش از از دواج مجدد در زنان بيوه رايج

در پاکسستان ازدواج مجدد بسرای مردان تا در چه سست اما رضایت کتبی زن اول در ۴ زن آزاد است اما رضایت کتبی زن اول در این خصوص لازم است و این امر بهندرت اتفاق

۔ در یک خانوادہ پاکستانی، زن مطیع محض مثل خرید، مدرسه فرزندان، تصمیم گیری و برنامهریزی زندگی توسط مرد خانه صورت می گیسرد و درواقع رئیسس خانواده او است. اگرچه زنان در بیشتر خانوادهها درواقع رئیس هستندوامور خانه و خانواده رامی چرخانند،اما آنها را کسی به عنوان رئیس خانواده به حساب خوانده میشوند که بیوه باشند یا تنها زندگی

نگاه

وتاستا، قتلهاي ناموسي! است. به عنوان مثال، در سال ۲۰۰۹ در این کشور

میانگین سن ازدواج برای زنان از ۱۶/۹ سال در ۱۹۵۱ به ۲۲/۵ ســال در ۲۰۰۵ رسیده است. اما ۴۸ مورد شکایت اسیدپاشی ثبت شده است، ام تصور می شود که تنها یک سوم موارد اسیدپاشی هنوز بسياري از زنان با اقوام خود از دواج مي كنند به شکایت در دادگاه می رسد. خشونت خانوادگی دیگر معضل اجتماعی عمومی در پاکستان است و تنها ۳۷ درصد زنان متاهل در این کشــور هیچ رابطه فامیلی باشوهرانشان ندارند طلاق در جامعه ر. پاکستان، بهخصوص در گذشته، قبح اجتماعی داشت واین مسأله به علاوه سخت گیری های قانون خانواده در مورد طلاق تا سال ها آمار طلاق را در . گزارش کمیســیون حقوق)بشــر این کشــ سال۱۹۹۶ نشانمیدهد که خشونتخانواد اشکالی متفاوت در حدود ۸۰در صداز خانوادههای پاکستانی وجُوددارُد. طلاق؛ هرسال بیش از پارسال این کشور پاییننگه داشته بود. هنوز هم زنانی که ین حسور پیرین -- حصد برمنصور میزاردی -دنبال طلاق هستندگاهی در خطر بروز قتل های . تی ... حیثیتی قرار می گیرند. در پاکســـتان به ازای هر یک زن ۱/۵ مرد وجود دارد.البته به علت مهاجرت نيز تنها محدود به طبقات مرفه جامعه گسترده مردان از مناطق روستایی به شهرها این نسبت در شهرها و روستاها متفاوت است. در مورد زندگی مشترک و طلاق در کشور پاکستان مُسـکلات ویژُهای ُوجود دارد که یا ُمختص این کشــور اســت یا این معضلات در ابعادی به این گستردگی تنهادر چند کشور دنیادیده می شوند کهاز آن جمله می توان به و تاستا، قتل های ناموسی و اسید پاشی اشاره کرد. و تاستا (Watta Satta) یک رسم قبیلهای در بخشهایی از پاکستان است که براساس آن به ازای هر دختری که از عشیرهای طلاق روی داد. تغييرات احتماعي، بكين إن دلايل اصلى ايو: به عقد پسری در عشیره دیگر درمی آید، یک دختر یز از عشیره دوم باید به عقد پسری از عشیره اول دراًیداین کار که نوعی تبادل است، معمولا همراه بااجبار در ازدواج است و بار آی پدر یارئیس قبیله ســـتقل زندگی کننــد، روبهافزایش اســ

در شــهر لاهــور، روزانه ۱۰۰ مــورد طلاق در دادگاه خانواده انجام می شود. افزایش آمار طلاق و در طبقه متوسط و فرودست نیز آمار طلاق بالاست. در کشور پاکستان از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۸ . در حسدود ۷۵ هزار مسورد طُلاق ثبت شسده بود، در حالی که از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۱ تعداد طلاق ها به بیش از ۱۲۴ هزار مورد رسیده بسود در دهه داُدگاههای خانواده شیهرها ۴۰هزار و ۴۱۰مورد

پدیده است. امروز تعــداد زنانی کــه می توان رر. آگاهی به حقوق فردی نیز روبه گسترش. البته کارشناسان، از دواجهای اجباری، فساد، خیانت، آگاهی به حقوق فردی نیز روبه گس نظام خانوادگی هستهای، عدم در کمتقابل، بیاعتمادی، فشارهای اقتصادی و تفاوت . جایگاههای اجتماعی را از دیگر دلایل رُشد اَمار طلاق در پاکستان می دانند

انجام می شود. قتل های ناموسی و حیثیتی نیز در این کشور زیادروی می دهند، قتل هایی که بیشتر قربانیان آنها را زنان تشکیل می دهند. و روابط

خارج از از دواج و طلاق علت بسيارى از آنهاست.